

HJ-2381

M. A. (Part - II) Examination

May/June - 2018

Sociology : Paper - X (B)

(Industry & Society in India)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="M. A. (PART - I)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="SOCIOLOGY : PAPER - X (B)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="2"/> <input type="text" value="3"/> <input type="text" value="8"/> <input type="text" value="1"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

(૨) દરેક પ્રશ્નના જવાબ લખો.

(૩) દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુએ દર્શાવેલ છે.

૧ ઔદ્યોગિક સમાજશાસ્ત્રનાં ઐતિહાસિક ઉદ્ભવને દર્શાવો અને ઔદ્યોગિક સમાજશાસ્ત્રનાં વિષયવસ્તુનું વર્ણન કરો. ૧૦+૧૦

અથવા

૧ ઔદ્યોગિક સમાજશાસ્ત્રનાં ક્ષેત્રને સમજવામાં મેક્સ વેબરનું પ્રદાન કઈ રીતે મદદ કરે છે ? છણાવટ કરો. ૨૦

૨ સંગઠન એટલે શું ? એક ઔદ્યોગિક સંગઠનનાં સંદર્ભમાં માનવ સંબંધોનાં સિદ્ધાંતને સમજાવો. ૪+૧૬

અથવા

૨ ક્રેંચ ક્રાંતિ માટેનાં કારણો જણાવો. યુરોપીયન સમાજ પર તેની અસરો દર્શાવો. ૧૦+૧૦

૩ એક ઔદ્યોગિક સંગઠનમાં સંચાલક મંડળ શું છે ? એક સંચાલક મંડળના કાર્યો તરીકે નીતિ ઘડતર અને આયોજનને ચર્ચો. ૪+૧૬

અથવા

૩ ઔદ્યોગિક સંઘર્ષને નિવારવાની સમાધાન (Conciliation) અને લવાદીકરણ (Arbitration) ની પ્રક્રિયાને વર્ણવો. ૨૦

૪ ભારતમાં ઔદ્યોગિક શ્રમિકોનાં સામાજિક બંધારણની છણાવટ કરો. ૨૦

અથવા

૪ સામાજિક સલામતી અંગે તમે શું સમજો છો ? સંગઠિત અને બિનસંગઠિત ૪+૧૬
ક્ષેત્રમાં સંકળાયેલા કામદારોની વિવિધ સમસ્યાઓનું સવિસ્તાર વર્ણન કરો.

૫ “ભારતમાં શ્રમિક આંદોલનો હજુ સુધી તેમનાં હેતુઓ પ્રાપ્ત કરવામાં સફળ ૨૦
થયા નથી.” - આ વિધાનનું વિશ્લેષણ કરો.

અથવા

૫ ઔદ્યોગિક સમાજશાસ્ત્રનાં ક્ષેત્રમાં સંશોધનની સમસ્યાઓને ચર્ચો. ૨૦

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
(2) Attempt all questions.
(3) Marks for the each question are indicated on the right side.

1 Describe the historical origin of industrial sociology and 10+10
also describe its subject matter.

OR

1 How does the contribution of Max Weber help in 20
understanding the field of industrial sociology ? Elaborate.

2 What is an organization ? Explain human relation 4+16
theory with reference to an industrial organization.

OR

2 State the reasons for French revolution. Describe its 10+10
impacts on European society.

3 What is management in an industrial organization ? 4+16
Discuss policy formation and planning as the major
tasks of management.

OR

3 Describe the procedure of conciliation and arbitration to 20
resolve the industrial conflict.

4 Elaborate the social composition of industrial labour in India. 20

OR

4 What do you understand by social security ? Enumerate 4+16
various problems of workers engaged in organized and
unorganized sector.

5 "Labour movements of India have not succeeded in 20
achieving their objectives." Analyze this statement.

OR

5 Discuss the problems of research in the field of industrial 20
sociology.
